

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України
щодо необхідності повідомлення особи про зміну раніше повідомленої за
умови виділення матеріалів кримінального провадження»
*(реєстр. № 14085 від 29.09.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці аналізується доцільність внесення змін до статей 217 і 276 Кримінального процесуального кодексу України в частині повідомлення особі про підозру у зв'язку із виділенням матеріалів досудового розслідування в контексті проекту Закону України (реєстр. № 14085 від 29.09.2025) (далі – законопроект).*

***Ключові слова:** кримінальне провадження, виділення матеріалів досудового розслідування, повідомлення про підозру, зміна повідомлення про підозру.*

Вступ

Підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276–279 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень (частина перша статті 42 КПК України).

Окремою статтею КПК України (стаття 279) передбачено можливість зміни повідомлення про підозру: у випадку виникнення підстав для повідомлення про нову підозру або зміну раніше повідомленої підозри. Тобто зміст раніше повідомленої підозри в процесі подальшого досудового розслідування об'єктивно може зазнати змін, або особі може бути повідомлено нову підозру в межах одного кримінального провадження. Дослідниками інституту повідомлення про підозру вказується на деякі правозастосовні неоднозначності у змістовному наповненні словосполучення «зміна повідомлення про підозру» і співвідношенні його з терміном «нова підозра». Так, відмічається, що «зміну раніше повідомленої підозри можуть здійснювати шляхом внесення коректив як у фактичну сторону розслідуваного кримінального правопорушення, так і в юридичну оцінку вчиненого», а «нова підозра повідомляється, коли за окремим фактом особі ще не було повідомлено про підозру взагалі»¹.

Одними із загальних положень досудового розслідування є об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування (стаття 217 КПК України). Так, матеріали досудового розслідування щодо одного або кількох

¹ Атаманов О. М. Зміна повідомлення про підозру на досудовому розслідуванні. DOI: <https://doi.org/10.33270/01201141.37>

кримінальних правопорушень можуть бути виділені в окреме провадження, якщо одна особа підозрюється у вчиненні кількох кримінальних правопорушень, або дві чи більше особи підозрюються у вчиненні одного чи більше кримінальних правопорушень. Матеріали досудового розслідування не можуть бути виділені в окреме провадження, якщо це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду. Тобто виділення матеріалів досудового розслідування відбувається за необхідності оптимізації і прискорення виконання завдань кримінального провадження.

Варто відмітити, що в частині третій статті 217 КПК України зазначені ті ж підстави для виділення матеріалів досудового розслідування, що й для об'єднання матеріалів досудового розслідування. Відповідне рішення ухвалюється у разі відсутності зв'язку між підозрюваним (підозрюваними) і кримінальним правопорушенням (правопорушеннями), матеріали про які викладені в одному провадженні, та за умови, що це негативно не вплине на повноту досудового й судового провадження. Водночас зміст цієї частини має загальний характер і не містить конкретного переліку фактичних підстав для виділення матеріалів досудового розслідування. Такі підстави впливають із: частини третьої статті 280 (зупинення досудового розслідування); частини восьмої статті 469 (укладення угоди); статті 494 (участь неповнолітнього у кримінальному правопорушенні); статті 510 (застосування примусових заходів медичного характеру) КПК України.

Основна частина

Метою розглядуваного законопроекту є «забезпечення права особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, на повідомлення про нову підозру або про зміну раніше повідомленої підозри особі у разі виділення матеріалів досудового розслідування щодо одного або кількох кримінальних правопорушень в окреме провадження».

Підтримуючи необхідність усунення прогалин і колізій у кримінальному процесуальному законодавстві, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Перш за все, слід звернути увагу на некоректний виклад назви законопроекту (зокрема, у частині «зміни раніше повідомленої ... (чого? кому?)») і пропонованої редакції змін до статей 217, 276 КПК України, а також обґрунтування доцільності таких змін «правом особи на повідомлення нової підозри чи зміни раніше повідомленої підозри».

Наведені в пояснювальній записці до законопроекту аргументи (які, до речі, в одній із наукових публікацій² були покладені в основу обґрунтування доцільності законодавчого удосконалення складової інституту повідомлення про підозру – зміни повідомлення про підозру) не мають логічного причинно-наслідкового зв'язку із пропонованими змінами до статей 217, 276 КПК України. Доцільність же внесення змін до кримінального процесуального законодавства потребує аналізу проблем правозастосування, судових рішень, статистичних даних. Наприклад, Касаційний кримінальний суд Верховного

² Атаманов О. М. Вказана праця.

Суду у постанові від 7 жовтня 2024 року по справі № 754/8816/22³ вказав на сталу судову практику щодо повідомлень особі про нову підозру або про зміну раніше повідомленої підозри при виділенні матеріалів кримінального провадження, а саме відсутність імперативної норми стосовно таких повідомлень.

Варто відмітити, що не в усіх випадках виділення матеріалів досудового розслідування виникає потреба зміни повідомлення про підозру (наприклад, при зупиненні досудового розслідування чи виділенні кримінального провадження стосовно неповнолітнього). Безсумнівно, зміна повідомлення про підозру може мати місце, якщо матеріали досудового розслідування виділяються щодо одного (декількох) підозрюваного (підозрюваних). І така можливість закріплена у статті 279 КПК України. Але залежність повідомлення про підозру *лише* від факту виділення матеріалів досудового розслідування не відповідає змісту цих процесуальних дій і ставить під сумнів реалізацію завдань кримінального провадження.

Зміна повідомлення про підозру є складовою інституту повідомлення про підозру і може застосовуватися тільки за необхідності змінити *раніше* повідомлену підозру. Зміна не є випадком повідомлення про підозру поряд із: затриманням особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення; обранням до особи одного з передбачених цим Кодексом запобіжних заходів; наявністю достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення (частина перша статті 276 КПК України). Повідомлення особі про підозру *передую* процесуальній дії з виділення матеріалів досудового розслідування. Тож доповнення частини першої статті 276 КПК України новим пунктом 4 не охоплюється належною правовою процедурою кримінального провадження.

Висновки

Зміна повідомлення про підозру, передбачена статтею 279 КПК України, як складова інституту повідомлення про підозру потребує законодавчого уточнення в частині порядку її здійснення і оформлення. Проте, така зміна не може бути безумовним наслідком виділення матеріалів досудового розслідування в окреме провадження. Також у контексті пропонованих змін виникає питання, чому лише виділення матеріалів досудового розслідування тягне за собою зміну повідомлення про підозру, адже і випадки об'єднання матеріалів досудового розслідування можуть потребувати зміни повідомлення про підозру особі (особам). Отже, зміна повідомлення про підозру може відбуватися під час усього досудового розслідування, тому її залежність від тієї чи іншої процесуальної дії є недоречною.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

³ Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика). Рішення, внесені до ЄДРСР, за жовтень 2024 року. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_VS_10_2024.pdf

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*